

FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

NEDRE DALÄLVENS UNIKA ÄLVLANDSKAP

NATIONALPARKEN I KORTHET

- AREAL: 10 471 ha, varav 4 265 ha är vatten
- INVIGNINGSÅR: 1998
- NÄRMASTE ORTER: Österfärnebo, Gysinge, Tärnsjö
- FÖRVALTARE: Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

ARTRIKT ÖVERSVÄMNINGSS- OMRÅDE

Här i Nedre Dalälven svämmar älven över regelbundet och breder ut sig över stora ytor. Översvämningarna har skapat speciella livs- miljöer för många olika växter och djur. Den vidsträckta Färnebofjärden kantas av älvängar, svämskog, forsar och gammelskog. Här möts den nordsvenska och sydsvenska naturens typiska växter och djur.

Allt detta gör att området har ett ovanligt rikt djur- och växtliv med många sällsynta arter. Bland annat finns här mer än 200 fågelarter, varav cirka 100 häckar i området. Det här är ett av Sveriges mest värdefulla natur- vårdsområden, därför är det en nationalpark.

NATIONALPARK – VÄRDEFULL NATUR

Syftet med en nationalpark är att bevara värdefull natur för Sverige och världen. Den ska representera en landskapstyp som antingen är unik eller representativ för landet. Nationalparkstatus är det starkaste skydd värdefull natur kan få. Sverige har i dag 29 nationalparker. Sammanlagt täcker nationalparkerna drygt 1,5 % av vårt lands yta. I Sverige ägs alltid marken i nationalparkerna av staten.

FORSARNA

Värfloden är mäktig. Vattnet får fart över steniga bottenar. I forsarna slår inga växter rot och isen lägger sig inte om vintern. Det öppna vattnet gör luften fuktig och lite varmare. Vinterklimatet blir mildare. Här trivs djur och växter som är känsliga för torka och kyla.

FOTO PETER STAHL

- SÅNGSVAN
- FISKGJUSE
- STORSKRAKE
- HAVSÖRN
- STRÖMSTARE

FÅGEL OCH FISK I NÄRINGSRIKA VATTEN

I och kring det friska näringsrika vattnet frodas insekter som bildar ett varierat smörgåsbord för fisk och fågel. Fågellivet saknar motstycke i landet och över hundra arter häckar regelbundet här.

Havsörn och fiskgjuse svävar ofta över fjärden och på vintern dyker strömstaren efter mat i de öppna isfria forsarna.

I forsarnas strömmande syrerika vatten trivs harr och öring, medan gädda och gös föredrar den lugna vida fjärden. Gysingeforsarnas och Färnebofjärdens fiskvårdsområden erbjuder fina fiskevatten. Även Tyttbo har bra fiske. Soliga dagar svärmar den skimrande blå jungfrusländen intill älvens strandkanter.

JUNGFUSLÄNDA

ÖRING

HARR

GÖS

GÄDDA

FINA FISKEVATTEN
Information om hur du köper fiskekort finns på farnebofjarden.se eller ring naturum telefon 010-225 15 16.

FOTO BERGER JOHANSSON

FOTO TOMAS ARLENO

VÄLKOMMEN IN I NATURUM

Naturum Färnebofjärden ligger i det gamla stallet på Gysinge bruk vid Dalälvens strand. Utställningen berättar om Färnebofjärdens flora och fauna och de miljöer man möter ute i nationalparken. Här finns en fördjupningsavdelning för dig som vill veta mer samt tips på aktiviteter och besöksmål i nationalparken.

I anslutning finns en stig och broanläggning som leder ut till kvarnruinen mitt i den brusande Gysingeforsen.

Fri entré. För öppettider se vår hemsida: www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

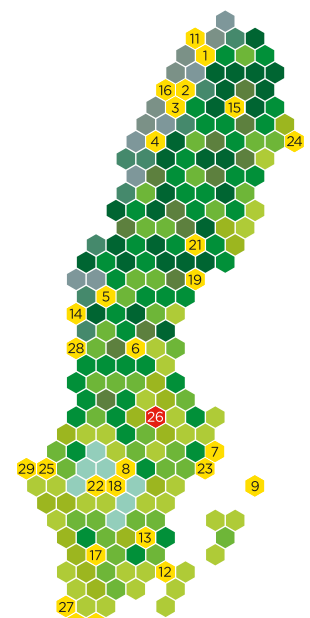
FÖRVALTNINGSKONTOR • NATURUM
Färnebofjärdens nationalpark

Address Gysinge Bruk • Benedicks väg 3 • 810 21 Gysinge
Telefon 010-225 15 16

www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

SVERIGES NATIONALPARKER

1. ABISKO – Lättillgänglig fjällidal med en ovanligt rik flora.
2. STORA SJÖFALLET / STUOR MUORIKKE – Måttiga fjälltoppar, glaciärer och tallurskogar.
3. SAREK – Storslagen och krävande vildmark i ett unikt fjällandskap.
4. PIELJEKÄISE – Vidsträckt orörda fjällbjörkskogar.
5. SONFJÄLLET – Lågfjäll och naturskog med gott om björn.
6. HAMRA – En sällsynt helhet av naturliga skogar, myrar och vattendrag.
7. ÄNGSÖ – Genuint odlingslandskap med betesdjur och slätter.
8. GÄRPHYTAN – Aldre odlingslandskap där många sängfåglar har fått en fristad.
9. GÖTSCA SANDÖN – Unik och sällsynt växt och milsvida sandstränder.
10. DALBY SÖDERSKOG – Lummig lövskogslund på den skånska slätten.
11. VÄDVEJÄKKA – Sveriges nordligaste nationalpark är ett fjäll med djupa grottor.
12. BLÅ JUNGFRUN – Sagenomspunnen ö med släta bergshälar, ädellövskog och vacker utsikt.
13. NORRA KVILL – En av få urskogstypiska skogar i södra Sverige.
14. TÖFSINGDALEN – Dalgång med tallurskogar, blockmarker och forsande vatten.
15. MUDDUS / MUTTOS – De stora myrarnas och urskogarnas land.
16. PADJELANTA / BADJELÄNDA – Bålande fjällhedar och stora sjöar långt från närmaste väg.
17. STORE MOSSE – Det största svenska myrområdet söder om Lappland.
18. TIVEDEN – Skogslandskap med vildmarkskänsla.
19. SKULESKÖGEN – Kust med storslagna utsikter och världens högsta landhöjning.
20. STENSHUVUD – Kustberg, ädellövskog, inbjudande hedar och stränder.
21. BJÖRNLANDET – Berg, stup och storskog med spår av forna tiders bränder.
22. DJURÖ – Skärgårdslandskap i Västeuropas största insjö.
23. TYRESTA – Örörd storskog strax söder om Stockholm.
24. HAPARANDA SKÄRGÅRD – Skärgårdslandskap med långgrunda sandstränder.
25. TRESTICKLAN – Våglös ödemark med milsvida utsikter från talklädda bergsryggar.
26. FÄRNEBOFJÄRDEN – Mosaik av lövrika skogar och vatten vid nedre Dalälven.
27. SÖDERÅSEN – Lövsskogar, rasbranter, strömmande vattendrag och ett rikt växt och djurliv.
28. FULUFJÄLLET – Här vid Sveriges högsta vattenfall möter urskogen fjället som är vitt av lav.
29. KOSTERHAVET – Artrikt havs- och skärgårdsområde med landets enda korallrev.

naturvardsverket.se
Ansvarig för Sveriges nationalparker.

ORISLASSFOTO ANDERS ÖHLUND FOTO KARL LYNBOM ERIK NÖRMARK JANOLOF HERMANSSON GÖRAN SJÖBERG ANDREAS MALMÖVIST ILLUSTRATIONER PER-ANDERS NILSSON JOHAN LUNDIN EL HERAS PRODUKTION 2015

ÄLVÄNG

Längs med älven finns områden utan skog. De kallas älvängar. Varje vår svämmar de över, och ibland även när det regnar mycket. Översvämningarna gör att träden har svårt att rota sig och växa här. Vattnet som svämmar över älvängarna göder marken och här trivs gräs och örter som vill ha ljus, fukt och värme. Fjärilar, sländor och sorkar trivs också på älvängerna. Det gör älvängarna till bra jaktmarker för ugglor och rovfåglar.

FOTO PETER STAHL

- SUMPVIOLO
- NORRLANDSSTARR
- KRISSLA
- FACKELBLOMSTER

SLÄTTERÄNGAR

Det frodiga gräset på älvängarna slogs förr som foder till djuren. Den naturligt gödslade marken gav god skörd. Bönderna sparade höet i lador ute på slätterängerna. När det blev vinter drog man hem det med häst och släde över isen. Idag finns bara några ängslador kvar. Vissa älvängar slåttar man än idag, av natur- och kulturvårdsskäl.

Nedre Dalälvens lopp sammanfaller med den biologiska norrlandsgränsen som kallas Limes Norrlandicus. Här möter norrländsk myrmark och barrskog den sydsvenska lövsjögden med inslag av ädla lövträd som ek, lind och hassel. Nord- och sydsvenska växter och djur trivs här sida vid sida, vilket bidrar till att området är ovanligt artrikt.

NORRLANDSSTARR

ASPFJÄRIL
Aspfjärilen är en av våra största dagfjärilar. Den trivs uppe i trädkronorna men söker sig ner till marken för att suga i sig fukt.

TOSTEBLÄVINGE
Tosteblävninge är vårens första blävning. Den är ganska vanlig och trivs i skogar med både barr- och lövträd. Den syns ofta längs stigar och grusvägar, och i små gläntor.

VITRYGGIG HACKSPETT

GRÖN ASPVEDBOCK

SVÄMSKOG

Skogen mellan den öppna våtmarken och den torra skogsmarken kallas svämskog. Färnebofjärdens svämskogsmiljöer med gamla grova aspar saknar motsvarighet i landet och är en viktig livsmiljö för en rad sällsynta och hotade arter, som gynnas av de ärliga översvämningarna. Här lever ett stort antal häckande ugglor och hackspettar ett gott liv.

FOTO JENNIE DALETHESSEN

PADDLA • CAMPA • ELDA

En tur med kanot i nationalparken är en upplevelse för den som vill komma riktigt nära naturen. För övernattnin i området finns raststugor, tältplatser och en mängd vindsydd, se karta.

FOTO TERTS JAREGUND

REGLER

Varmt välkommen in i vår vackra nationalpark! Tänk på att det finns regler som du måste känna till och följa när du är här.

- Du får fiska om du har ett giltigt fiskekort.
- Den 1 januari-31 juli är det tillträdesförbud i vissa områden. Respektera uppsatta skyltar.
- Motortrafik, ridning och cykling är bara tillåten på bilvägar.
- Du får bara tälta på anvisade platser.
- Du får inte plocka, samla eller gräva upp växter. Men du får plocka bär och matsvamp för eget behov.
- Du får inte göra upp eld någonstans utom i de iordningställda eldstäderna. Du får dock använda friluftskök och grill.
- Du får inte bryta kvistar, fälla träd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
- Du får inte köra motorbåt eller annan motordriven farkost i högre hastighet än 7 knop, utom i områden där 12 eller 20 knop gäller.
- Du får inte åka vattenskidor eller liknande efter motorbåt.
- Du får inte ta med en okopplad hund in i nationalparken.

Mer information får du på www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

BARRSKOG

I den södra delen av nationalparken breder de mörka barrskogarna ut sig. Gamla granar förtrollar och fördunklar med sina tät grenverk. Spridda döende och döda trädstammar ger en känsla av orörd urskog. Här smyger lodjuret på tysta tassar och slagugglan sveper ljudlöst mellan träden.

KARL JOHAN-SVAMP

BLÅBÄR

FOTO PETER STAHL

FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

- Informationstavla
- Vindskydd
- Raststuga öppen året runt
- Raststuga öppen 1/1-14/8
- Tältplats
- Fäbodplats
- Utsiktstorn
- Parkeringsplats
- Båtilägningsplats
- Gräns för nationalparken
- Gräns för naturreservat

RullstensåsGravfältFjärdmiljöForsmiljöSvämskogÄdellövlundÄlvängSlåtttrad älvängKvarnruin

0 1 2 3 km
Skala 1:40 000

©Lantmäteriet Gävle 2015, sättryck ur Terrängkartan. Medgivande P12042
NORSTEDTS Stockholm 2015 www.norstedts.se/kartor

UTFLYKTSTIPS

**NATURUM FÄRNEBOFJÄRDENS
NATIONALPARKENS INFORMATIONSCENTRUM**
Lär dig mer om nationalparkens flora, fauna och miljöer i vår utställning. Följ med på temakvällar och aktiviteter. Fri entré. Öppettider hittar du på: www.sverigenationalparker/farnebofjarden.se

**NATIONALPARKENS HUVUDENTRE
I SEVEDSKVARNOMRÅDET**
Vandra intill brusande forsar i en vacker och varierande natur. Här finns informationsplats, parkering, vindskydd, vandringsleder, dass, eldstäder och en lättvandrad naturstig.

SKEKARSBO
Blicka ut över nationalparken från trädtopparna. Det 20 meter höga tornet i Skekarsbo bjuder på en fantastisk utsikt, med chans att se bland annat havsörn och fiskgäse. Här finns parkering, vandringsleder, dass, vindskydd och eldstäder.

ÖSTA NATURRESERVAT
Vill du uppleva nationalparken från vattnet är Östa en bra utgångsplat. Här finns lägningsplatser för båtar, flera parkeringar, vindskydd, eldstäder samt markerade stigar i Östa naturreservat strax intill nationalparken.

ÖBERGET - PORTEN TILL TINÄSOMRÅDET
Tinäset är känt för sin färglikaedom. Här får man räkna med längre promenader för att komma in i nationalparkens stora barrskogsområden och fina våtmarker. Här finns parkering, vandringsleder, vindskydd, eldstäder och en stuga som står öppen under delar av året.

TYTTBO
Tyttbo är mest känt för sitt fina forsliske. Här finns flera parkeringsmöjligheter, stigar, vindskydd och eldstäder. Vid Balforsen finns vindskydd och dass som är tillgänglighetsanpassade.

VANDRINGSLEDER

Kungslingen 1 km Skekarsboslingen 3 km
Båndan 4 km Övriga leder